Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003658

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-09-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ломачинський Богдан Геннадійович

2. Bogdan Lomachynskyi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2601-6217

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 029

Назва наукової спеціальності: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОП 55933 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Дата захисту: 22-09-2025

Спеціальність за освітою: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10732

Повне найменування юридичної особи: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.11.28, 13.31.11.19, 13.31.11.21, 13.31.15

Тема дисертації:

1. Феномен інформаційної культури у комунікаційному просторі бібліотеки

2. The phenomenon of information culture in the communication space of the library

Реферат/анотація:

1. У дисертації здійснено системне дослідження форм і методів формування інформаційної культури у комунікаційному просторі бібліотеки. Систематизовано багатозначність поняття інформаційної культури як динамічного світоглядного, гносеологічного, аксіологічного, праксеологічного феномену. Уточнено роль бібліотеки як провідного соціально-комунікаційного інституту, що забезпечує накопичення, збереження та ретрансляцію знаннєвого потенціалу, створюючи ціннісні основи національної пам'яті для протидії глобальним загрозам сучасності. Виокремлено змістовне наповнення та специфіку реалізації функцій інформаційної культури бібліотеки. Визначено фахові інформаційні компетентності бібліотекаря. Доведено домінантну роль українських бібліотек у збереженні і популяризації національної історико-культурної спадщини. Проаналізовано специфіку медіапростору бібліотеки. Визначено провідну роль бібліотекарів як медіапедагогів у формуванні медіакультури суспільства. Запропоновано модель інформаційної культури сучасної бібліотеки, спрямованої на розширення можливостей знаннєвого обслуговування та сприяння процесу управління знаннями. В умовах глобальних викликів сучасності бібліотеки, як основні інститути

збереження і ретрансляції суспільної пам'яті, забезпечують формування інформаційної культури як основного засобу протидії глобальній консцієнтальній експансії. Феномен інформаційної культури виступає основним рушієм ґенези культури людства, відображаючи найбільш характерні для кожного етапу людської історії знання, вміння і навички, необхідні для творення матеріальних і духовних артефактів. Проаналізовано стан наукового аналізу проблематики дисертаційного дослідження, окреслено його джерельну базу. Зазначено, що науковий світ приділяє увагу окремим елементам дослідженої проблематики, але інформаційна культура є динамічним феноменом, що знаходиться у постійному розвитку, розвиваючись в умовах цифрової доби за синергетичними принципами, що унеможливило вироблення усталених підходів до означеної проблеми. Доведено, що інформаційна культура у просторі бібліотеки постає як логічний взаємозв'язок медіа та цифрової культури, що забезпечує формування відповідних інформаційних, медіа та цифрових компетентностей. В роботі підкреслюється, що інформаційну компетентність бібліотекаря необхідно розуміти як володіння комплексом аналітичних, цифрових, медіакомпетентностей, а також розуміння постійного підвищення навичок інформаційної безпеки та правових знань. В роботі дається авторське визначення інформаційної культури бібліотеки як складного багаторівневого поліфункціонального феномену, що включає світоглядні, пізнавальні, аксіологічні, праксеологічні компоненти. Культура управління знаннями у контексті бібліотечної діяльності представлена як поєднання інноваційного та комунікаційного менеджменту. Серед найбільш ефективних методів управління знаннями в дисертаційному дослідженні виділяються наступні: орієнтація на постійне самонавчання (обмін методами мислення та накопичення навиків з акцентом на неявні знання найбільш досвідчених членів колективу); бібліотека знань (забезпечення спільного доступу до найбільш цінних результатів попереднього досвіду, який можливо використати в майбутньому), усвідомлення місії. Доведено, що місце і роль наукових бібліотек визначається їхньою здатністю до системної трансформації бібліотечно-інформаційної діяльності через інновацію та вимагає формування постаті «бібліотекаря-дослідника», здатного працювати разом з науковцями задля вирішення науково-дослідних завдань. Задля підвищення рівня інформаційної культури суспільства публічні бібліотеки надають консультативну інформаційну та соціально-правову допомогу. Як ефективну стратегією протидії консцієнтальним війнам автором визначено оцифрування національної документної спадщини задля збереження національної пам'яті та ідентичності, зокрема, в межах міждержавних гуманітарних ініціатив. В дисертаційному дослідженні пріоритетом визначено розробку комплексу заходів щодо просування в мережі Інтернет українських е-бібліотек засобами веб-аналітики та активної пропаганди українського інформаційного продукту засобами соціальних мереж. Серед заходів, спрямованих на підвищення медіакультури користувачів бібліотек визначено наступні: навчання користувачів роботи з перевіреними каналами спілкування (блогами, мобільними додатками, соціальними мережами тощо); налагодження співпраці з медіа та освітніми структурами, моніторинг бібліотечно-інформаційної діяльності; актуалізація профілів бібліотек у соціальних мережах, що сприяють позитивному іміджу та популяризації бібліотечних послуг.

2. The dissertation presents a systematic study of the forms and methods of information culture in the communication space of the library. The ambiguity of the concept of information culture as a dynamic worldview, epistemological, axiological, and praxeological phenomenon has been systematized. The role of the library as a leading social and communication institution, which ensures the accumulation, preservation and relaying of knowledge potential, creating the value-based foundations of national memory to counteract the global threats of modernity, has been clarified. The meaningful content and specifics of the implementation of functions of information culture of the library are highlighted. The professional information competencies of the librarian are defined. The dominant role of Ukrainian libraries in the preservation and popularization of the national historical and cultural heritage has been proven. The specifics of the library's media space have been analyzed. The leading role of librarians as media educators in shaping society's media culture is defined. A model of the information culture of a modern library aimed at expanding the possibilities of knowledge service and facilitating the process of knowledge management is proposed. In the conditions of the global challenges of modernity, libraries, as the main institutions of preservation and relaying of public memory, ensure the formation of information culture as

the main means of countering global consciousness expansion. The phenomenon of information culture acts as the main driver of the genesis of human culture, reflecting the most characteristic knowledge, skills and abilities necessary for the creation of material and spiritual artifacts for each stage of human history. The state of scientific analysis of the issues addressed in the dissertation has been analyzed, and its source base has been outlined. It is noted that the scientific community pays attention to certain elements of the investigated problem, but information culture is a dynamic phenomenon that is in constant development, evolving within the digital age according to synergistic principles, which has made it impossible to develop established approaches to the specified problem. It is demonstrated that information culture in the library space appears as a logical relationship between media and digital culture, which ensures the formation of relevant information, media and digital competencies. The work emphasizes that the information competency of a librarian must be understood as the possession of a complex of analytical, digital, and media competencies, as well as an understanding of the constant improvement of information security skills and legal knowledge. The work provides the author's definition of the information culture of the library as a complex, multi-level, multifunctional phenomenon, which includes worldview, cognitive, axiological, and praxeological components. The entry of Ukrainian libraries into the virtual space of library services has highlighted the cybersecurity problem, with priority goals including professional improvement, a cyber-aware society and scientific and technical support for cybersecurity. The culture of knowledge management in the context of library activity is presented as a combination of innovation and communication management. Among the most effective methods of knowledge management in the dissertation research, the following stand out: a focus on continuous self-learning (exchange of thinking methods and accumulation of skills with an emphasis on implicit knowledge of the most experienced team members); a knowledge repository (providing shared access to the most valuable results of previous experience that can be used in the future), and mission awareness. In order to raise the level of society's information culture, public libraries provide advisory information and socio-legal assistance. The author identifies the digitization of the national documentary heritage as an effective strategy for countering consciousness wars in order to preserve national memory and identity, in particular, within the framework of interstate humanitarian initiatives. In the dissertation research, the development of a set of measures for the promotion of Ukrainian e-libraries on the Internet by means of web analytics and active promotion of the Ukrainian information product by means of social networks is defined as a priority. Among the measures aimed at improving the media culture of library users, the following have been identified: training users to work with reliable communication channels (blogs, mobile applications, social networks, etc.); establishment of cooperation with media and educational structures, monitoring of library and information activities; updating library profiles in social networks, which contribute to a positive image and popularization of library services.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Ломачинський Б.Г. Інформаційна культура у просторі бібліотеки: виклики цифровізації. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2023. № 4. С.75 – 83. DOI: 10.32461/2409-9805.4.2023.294077 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2023_4_12
- 2. Ломачинський Б.Г. Термінологія інформаційної культури в контексті сучасних бібліотечних практик. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В.Вернадського. 2023. № 68. С.174 – 188. DOI:

10.15407/np.68.174 URL: http://np.nbuv.gov.ua/doc/npnbuimviv_2023_68_14
- 3. Ломачинський Б.Г. Інформаційна культура у просторі бібліотеки в умовах консцієнтальних війн сучасності. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В.Вернадського. 2023. № 69. С.154 – 168. DOI: 10.15407/np.69.154 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2023_69_13
- 4. Lomachinskiy B. Ukrainian and international experience of formation of information competences by means of library practices. Society. Document. Communication. 2023. № 8(3). P. 22-33. DOI: 10.69587/sdc/3.2023.22. URL: https://sdc-journal.com.ua/en/journals/tom-8-3-2023/ukrayinsky-ta-mizhnarodnydosvid-formuvannya-informatsiynikh-kompetentnostey-zasobami-bibliotechnikhpraktik
- 5. Lomachinskiy B. Prospects for the implementation of the concept of digital citizenship in scientific libraries. Society. Document. Communication. 2023. № 8 (4). P. 29-39. DOI: 10.69587/sdc/4.2023.29 URL: https://sdcjournal.com.ua/uk/journals/tom-8-4-2023/perspektivi-realizatsiyi-kontseptsiyitsifrovogo-gromadyanstva-v-naukovikh-bibliotekakh
- 6. Lomachynska I., Lomachinsky B. Culture of knowledge management at a modern university. Quality of University Education: Educological Discourse: collective monograph / Ed. V. Ogneviuk. Prague: Oktan Print, 2022. P. 190-210 URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/40794/2/V_Ogneviuk_2022_NDLO.pdf
- 7. Ломачинський Б.Г. Організаційна інформаційна культура: ціннісний вимір. Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі: Матеріали Четвертої Міжнародної наукової конференції (м. Київ, 20 - 22 травня 2021 р.). Київ: Видавничий центр КНУКІМ, 2021. С.129 – 131 URL: https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/10f79720-d273-4bd5-92fa-147cc446de4c/content

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубровіна Любов Андріївна

2. Lubov A. Dubrovina

Кваліфікація: д.і.н., професор, член-кор. НАН України, 07.00.06, 07.00.08, 27.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горбань Юрій Іванович

2. Yurii Horban

Кваліфікація: к. культ., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5837-4409

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Григоревська Олена Вікторівна

2. Hryhorevska Olena V.

Кваліфікація: д. соц. ком., старший науковий співробітник, 27.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хіміч Ярослава Олегівна

2. Yaroslava Khimich

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 27.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1199-3207

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Василенко Ольга Миколаївна

2. Olha M. Vasylenko

Кваліфікація: к. і. н., 27.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради — Половинчак Юлія Миколаївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні — Половинчак Юлія Миколаївна

Відповідальний за підготовку облікових документів — Удовик В. М.

Реєстратор — УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності — Юрченко Тетяна Анатоліївна

